

ارزیابی عوامل موثر بر پایداری اجتماعی در محله‌های شهر شیراز

مرجان شهاب‌زاده^{۱*}، عظیم زارع^۲، سید امیر عباس‌زاده شیرازی^۳

۱- استادیار گروه شهرسازی و معماری، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران، M_shahabzadeh@sbu.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد گروه شهرسازی و معماری، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران، Azimzare44@yahoo.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد گروه شهرسازی و معماری، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران، Amirabbasazade65@gmail.com

چکیده

امروزه آگاهی از نقاط قوت و ضعف محلات شهری، نوعی ضرورت برای ارائه طرح‌ها و برنامه‌ها محسوب می‌شود؛ به طوری که استفاده از شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، کالبدی، بهداشتی و ... می‌تواند معیار مناسبی هم برای تعیین جایگاه محلات و هم عاملی در جهت رفع مشکلات و نارسایی‌هایی برای نیل به رفاه اقتصادی و سلامتی اجتماعی جهت رسیدن به توسعه پایدار باشد. پایداری اجتماعی یکی از ارکان اساسی در پایداری است که در مکانیزم ارزیابی و سنجش پایداری چه در سطح بین الملل و چه در سطح محلی کمتر به آن توجه شده است. پایداری واقعی بدون توجه به ابعاد اجتماعی توسعه پایدار امکان‌پذیر نمی‌باشد. هدف اصلی این پژوهش ارزیابی پایداری محلات شهری بر پایه شاخص‌های اجتماعی است. در این ارتباط رویکرد حاکم بر فضای این تحقیق به لحاظ نوع کاربردی و به لحاظ روش توصیفی-از نوع پیمایشی است که پس از جمع‌آوری اطلاعات، داده‌ها توسط نرم افزار SPSS مورد پردازش قرار گرفت. جامعه آماری پژوهش را شهروندان شهر شیراز تشکیل داده است و بر اساس فرمول کوکران تعداد ۳۲۲ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. میزان روایی از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۲۰ بدست آمد. شناسایی و تعیین روایی شاخص‌های و متغیرهای پژوهش، از طریق مراجعه به مطالعات پیشین انتخاب شد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که وضعیت پایداری در محلات مختلف شهر شیراز متفاوت است به طوری که از لحاظ برخورداری از شاخص‌های رضایت از مسکن، رضایت از زندگی، رضایت از خدمات شهری، رضایت از عملکرد مسئولان، رضایت از محله، هویت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، امنیت اجتماعی و روابط همسایگی محلات ستارخان و معالی‌آباد دارای وضعیت بهتری نسبت به محلات کشاورزی و سعدیه هستند. که بالاترین درجه پایداری در محله ستارخان و پایین‌ترین آن در محله سعدیه سنجش گردید. نتایج حاصل از این مطالعه به شکل آشکاری ارتباط معناداری بین کلیت پایداری اجتماعی و میزان رضایت شهروندان از محله، میزان مشارکت اجتماعی و میزان امنیت اجتماعی را به نمایش می‌گذارد که نقطه قابل اتکایی جهت تعیین خط مشی برنامه‌ریزی راهبردی می‌باشد. که بر مبنای آن فرایندی در پیش روی برنامه‌ریزان و مدیران شهری قرار گرفته و به واسطه آن می‌توانند به الویت بندی اقدامات خود جهت ارتقای محلات شهری منطبق بر فرایند پایداری اجتماعی بپردازد.

واژه‌های کلیدی: پایداری اجتماعی، محله شهری، امنیت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، شهر شیراز